

На заняттях з української мови як іноземної багато часу відводиться усному мовленню, але робота у лінгфонному класі дозволяє значно розширити ці можливості. Заліки та іспити обов'язково включають усне мовлення — монологічне й діалогічне — як основний фактор навчання, і саме тут велике значення має доцільне використання технічних засобів навчання. Експериментально доведено, що роль викладача в процесі їх використання не знижується, а навпаки, зростає, бо вимагає цілеспрямованої методичної роботи, всебічного аналізу фонетичних, лексикограматичних та логічних мовних недоліків, записаних на плівку кожним студентом групи, що дає можливість точно оцінити знання і визначити шляхи удосконалення навчального процесу.

Г. О. Ковальчук, доцент кафедри педагогіки та психології

ПОЛІКОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ І КОНТРОЛЬ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

В умовах глобального прогресу та поширення нових постіндустріальних технологій зростають потреби в удосконаленні професійної підготовки майбутніх фахівців, які можуть швидко адаптуватися в умовах, що постійно змінюються. Ускладнення функцій економіста вимагає його постійного самоудосконалення, формування у нього таких професійних і особистісних якостей, які дозволять у майбутньому ефективно здійснювати фахову діяльність. Вимоги до фахівця на сучасному ринку праці дуже різноманітні, однак усі їх можна структурувати на кілька груп, що відображені у національних стандартах компетентності спеціаліста.

Компетентність — це активна спроможність спеціаліста реалізовувати всі компоненти діяльності, яка зумовлюється його знаннями, навичками, уміннями, а також здібностями і психічними властивостями.¹ Це здатність усвідомлено використовувати знання у практичній діяльності, яка оцінюється за результатами виконання роботи відповідно до стандартів.

Моделі компетентності є інструментом розробки індивідуальних планів розвитку майбутнього фахівця з урахуванням професійної специфіки. Вони описують інтелектуальні й ділові якості працівника, його навички міжособистісної комунікації, дозволяють

¹ За матеріалами: Козаков В. А., Дзвінчук Д. І. Психолого-педагогічна підготовка фахівців у непедагогічних університетах. — К.: Нічлава, 2003. — С. 90.

планувати розвиток спеціаліста у двох напрямках: пристосування до існуючої корпоративної культури та оволодіння знаннями, вміннями, навичками, необхідними для успішної роботи у певній сфері діяльності. До елементів професійної компетентності відносять професійну, методичну, соціальну та особистісну складові¹.

До ключових ознак компетентності відносять, наприклад, комунікативні вміння, використання розрахунків та інформаційних технологій, особистісні й міжособистісні якості, вміння постійно навчатися, працювати в командах і вирішувати проблеми, поведінкову компетентність тощо. Тому в ході навчання необхідно орієнтуватися не тільки на формування системи теоретичних знань, а й певний досвід практичної діяльності та соціальної взаємодії. Оскільки компетентність фахівця має полікомпонентну структуру, тому й відбір навчальних завдань здійснюється відповідно до названих вимог (табл. 1).

Таблиця 1

**ВИБІР КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ
У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ**

Складові компетентності	Типи завдань	Методи і прийоми контролю	Засоби контролю
Професійна (змістова)	Завдання теоретичного характеру (тести, відкриті запитання, реферати тощо)	Тест, словниковий диктант, письмова відповідь на запитання, самостійна робота, реферат, анотація, складання плану, тез, опорної схеми теми, розв'язання задач тощо	Таблиці, плакати зі схемами, діаграми, інші види наочності, роздаткові матеріали
Методична (технологічна)	Завдання практичного характеру на вирішення задач, аналіз проблемних ситуацій, виконання вибіркових тестів, здійснення розрахунків, задач і вправ у відповідних машинних програмах тощо	Усні відповіді на запитання; пояснення зв'язків, залежностей, ходу розв'язання задач; презентація проєкту, доповідь; аналіз нормативних актів, документів, укладання ділових паперів	Бланки завдань для кожного студента, реальні документи з практичної діяльності, картки із завданнями
Соціальна (комунікативна)	Завдання проєктного характеру, участь в роботі малих груп, у проведенні активних методів навчання	Виконання квазіпрофесійних ролей у ході активних методів навчання, розробка і презентація проєктів,	Прикладні комп'ютерні програми, опис ситуації, моделі АМН.

¹ Ковальчук Г. О. Організація навчання з економіки. — К.: Укр. ДПУ ім. М. Драгоманова, 2002. — С. 8—34.

		аналіз конкретних ситуацій	
Особистісна	Самостійні (індивідуальні) роботи рефлексивного характеру, наукові дослідження	Виступ, доповідь, участь у комплексній діловій грі	Ігри, тести, прикладні комп'ютерні програми, віртуальне підприємство, банк

Таке завдання потребує широкого використання у практиці вивчення економічних дисциплін цілої системи різноманітних методів організації контролю успішності навчання. Перевірка й оцінювання навчальних досягнень студентів мають значний вплив на стимулювання їх ефективної пізнавальної діяльності. Контрольні заходи є складовими досягнення мети навчання — засвоєння певної сукупності предметних знань, умінь та навичок, формування відповідного рівня компетентності студента. Рівні пізнавальної діяльності задаються викладачем через відповідні запитання і завдання, які у своїй системі сприяють досягненню мети навчання: формуванню у студентів навичок активної пізнавальної діяльності від простого сприйняття інформації до побудови гіпотез, вибору методу вивчення питання та його практичного застосування, самостійності у засвоєнні матеріалу та поповненні знань.

Враховуючи специфічність економіки, як навчального предмету й масштабність його цілей, ми маємо, у тому числі й контрольними заходами, стимулювати і розвивати формування глибоких теоретичних знань основ економічної науки та її складових, умінь аналізувати економічні процеси і закономірності, вирішувати задачі й розв'язувати проблеми, застосовувати теоретичні знання на практиці і створювати навчальні проекти. Отже, проблема полягає у тому, як оптимальним поєднанням форм, методів і прийомів контролю реалізувати навчальні цілі.

І. А. Колесникова, канд. ф. наук, доцент
кафедри української мови та літератури

КОНТРОЛЬ РІВНЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ АБО ЧИ ВАРТО СТУДЕНТАМ ВЧИТИ ПРАВИЛА?